

Bohoslužby v Zábřehu 8.března 2015

J 2, 13-25

Milé sestry, milí bratři, každý člověk má nějakou představu Boha. Nějak si ho vykresluje, nějakým způsobem o něm přemýšlí. Dokonce i ti, co si říkají, že jsou ateisté a něco či někdo jako Bůh je jim naprosto lhostejné. I ti mají svou představu. Jaký je tedy Bůh? Krásně to vyjádřil svého času svědek příběhu Eliáše. Když se měl na Chorébu Eliáš setkat s Hospodinem, bylo kolem nejprve hřmění, vítr, zemětřesení a podobné projevy moci. Ale v ničem z toho Hospodin nebyl. Byl hlasem tichým a jemným. Je to poznání, které se vzdaluje většinové představě Boha. Vždyť i ten Izrael měl před očima moc, která válcovala cestu přes moře, přes poušť, přes šiky nepřátel. Byla to představa, která se hodila nejen do zástupu jiných tehdy známých bohů, ale i díla, které před sebou viděli. Být mocný znamenalo pouštět hrůzu na své nepřátele, aby se báli a nic nedovolovali.

Vnímání Boha hodně ovlivní to, s čím se člověk setká, jak je mu Bůh představen. Už nevím, kde a jak jsme k tomu přišel, ale v dětských letech jsem si při slovu Bůh představoval mraky, které plují po obloze. O Bohu jsou nic tenkrát nevěděl, snad jen to, co člověk mohl zaslechnout ze starých pohádek a příběhů. Byl spojen s nebem nahoře a oblaka vždycky vypadala docela živě a zároveň tajemně. Často se s Bohem člověku spojí důraz na řád a kázeň, Bůh je někdo přísný, tak jako byl přísný učitel, otec či jiná autorita. Nebo se zase setkáme s téměř opačným pohledem dobrého kamarády, vtipného staříka, někoho, kdo připomíná hodného a usměvavého dědečka. Při vši poctivosti v tom, že si Boha nemáme nijak zpodobňovat, si ho zkrátka v různých podobách vybavíme. A ne vždy jako tvář Ježíšovu, o kterém vyznáváme, že právě on je to zpodobnění Boha, které je nezkreslené a tím pádem jediné správné.

V Ježíši z Nazareta můžeme poznat, jaký je Bůh. Ovšem není to také vždy jednoduché. Jako u toho dnešního příběhu. Co se stalo a jak vlastně Ježíš představil Boha? Na první pohled je to vykreslení, které asi odpovídá zkušenosti Božího lidu. Ježíš se hněvá. Bere do rukou bič a čistí prostor chrámu. To je úžasné. Podobně horlivě si počínali i jiní. Vlastně obsazování země, udržování čistoty Božího lidu, to všechno vyžadovalo někdy drsná opatření. Byli hubeni nepřátelé, ničení hříšníci. Země se propadla pod těmi, kdo donesli cizí oheň před Hospodina, pod kamením padl člověk, který v den odpočinku sbíral dříví. Zkrátka Zákon platí, je jasný, a kdo s tím má problém, ten je zlikvidován. Takže chrámová čistka je vlastně v pořádku. Ostatně kněží se ani moc nebouří, jen se ptají, jak prokáže, že je oprávněn takový krok učinit.

Chrám je posvátné místo. Bůh se zde setkává s člověkem, člověk zde přichází plnit své povinnosti vůči Bohu. Život Izraele není bez něj představitelný. Ale co ti prodavači a penězoměnci? Zpočátku to asi byla dobře míněná služba, nyní je to ale něco, co přerostlo snad i kněžím přes hlavu. Co s tím? Na jednu stranu z toho má vedení Božího lidu prospěch. Obchodníci zde jistě nejsou zadarmo. Na stranu druhou to ale poněkud obtěžuje. Ostatně asi si to umíme představit, když v neděli jdeme do kostela a teď by tu před kostelem byly stánky s biblemi a zpěvníky, stánky ze kterých by na nás stále někdo pokřikoval, ať si koupíme tuto Bibli a ne tamtu, že on má lepší kvalitu, ten zase má horlivější modlitby ve své sbírce, a ten líbivější písně ve zpěvníku. Asi by nám to vadilo. I když pak bychom se mohli zavřít do modlitebny a relativně v klidu poslouchat kázání a zpívat z čerstvě koupených zpěvníků, přeci jen by to nebylo příjemné. A co potom ta reakce našeho okolí? Někdo půjde kolem a bude chtít dovnitř. Jistě, my známe již víme, ten kousek se obrátíme trpělivostí, zatneme zuby a prorazíme. Ale co ti nezkušený? Jakou budou mít šanci v poklidu projít? Neodejdou raději pryč? Dost možná ano, protože první, co najdou bude tržiště. A tak to zůstane i v jejich myslích. Církev? To je přece tržiště, obchodníci, zmatek, hluk. Nic, co by lákalo k pokoji a ztišení před Bohem, nic, co by vypovídalo o lásce a ospravedlnění pouhou milostí. Takže když se Ježíš naštve a vyčistí prostor chrámu od těchto vlivů, tak je to docela dobře.

Ježíš zde vystupuje hodně radikálně. Když bychom jeho příběh neznali, tak by nám toto radikální pojetí asi zůstalo vryto do paměti. Nicméně pokud Ježíše známe jinak, než takto, je otázka, proč tedy je tak v tuto chvíli radikální? Učedníci si vzpomněli na citát o horlivosti. Horlivost pro tvůj dům mne stráví. Být horlivý je dobrá vlastnost. Tedy pokud se nezvrtne v přílišný radikalismus, který je spíše na škodu. Myslím, že je docela zajímavé, když evangelista Jan klade příběh vyčištění chrámu hned na začátek Ježíšova působení. Můžeme v tom totiž vidět svědectví toho, jak se má s tou horlivostí naložit. Ježíš vyžene ty, kdo do chrámu nepatří, ty, kdo z místa bohoslužby dělají obchodní centrum. Dalo by se čekat, že bude i dál takto postupovat při čištění Božího lidu. Ale neděje se tak. Ježíš ukázal, že je potřeba horlivosti, potřeba zápalu, ale je také potřeba tuto horlivost namířit správným směrem. Být horlivý neznamená používat násilí. To nic neřeší. Ježíš ukazuje, že řešením je dát tuto horlivost do jednání lásky. Před vyčištěním chrámu pomáhá vyřešit ženichovi trapnou situaci, když na hostině dojde víno. Po vyčištění chrámu pak mluví v noci s Nikodémem a ukazuje mu, že cestou spásy je nové narození. To jsou mantinely, ve kterých se horlivost projevuje. Myslím, že všichni si to umíme představit na vztahu k dětem. Výchova musí být horlivá a člověk občas vzplane hněvem. Jinými slovy, dítě dostane vyhubováno, případně přijde trest od tance vařečka po zákaz vycházek, televize počítače. Přitom ale nejde o snahu dítě poškodit, ublížit mu, či vylít si svou nenávist. Jde o projev lásky, projev pocitu odpovědnosti za život. A o to jde v tom Ježíšově jednání. Je velmi drsné, má to daleko k pokoji. Nejde ale o to šířit hrůzu. Jde o to ukázat, že zde se děje něco, co vyžaduje radikální zásah, jinak to špatně skončí. Radikalismus je zde jako silné zařvání, aby mohl nastat klid a všichni zaslechli důležité pozvání k životu. Je to možná jako to burácení a zemětřesení, které předchází tichý a jemný Boží hlas. Každopádně pro nás je takový čin hodně důležitý. Vždyť se zamysleme nad svými životy a svým jednáním. Neděláme vždy věci, které se Bohu líbí. Zahráváme si na hraně hříchu a nevěry. A Bůh nás

často varuje, abychom se obrátili, abychom přestali a vzpamatovali se. Slyšíme jeho varování, nebo dáme až na nějaký radikální vstup do našeho života, kdy se stane něco už dost vážného a teprve to nás upozorní na problém, který máme a neřešili jsme. Jsme jako děti, zkoušíme, děláme že neslyšíme, až nás musí Bůh napomenout velmi důrazně.

Vyčištění chrámu byl čin, který přišel před velikonoce. Smíme tak tuto událost pojmout jako součást přípravy na velikonoční události. Ostatně ty jsou jádrem našeho života víry. Izrael byl před velikonoce veden také k docela radikálnímu kroku. Měl vyhodit všechen starý kvas. Tím se měl očistit a připravit na cestu. Je to čin, který nás zve k podobně radikálnímu kroku. Očistíme své životy, zbavme se toho, co nás táhne zpět ke starému způsobu života. Vždyť ti trhovci v chrámu, to je přeci symbol toho, že chrám se stává součástí tohoto světa, součástí systému, před kterým měl ale chránit, ze kterého měl vysvobozovat. A tak je třeba to vnímat i ve svých životech. Jsme povoláni ke svobodě skrze oběť Ježíše Krista. Velikonoce jsou událostí, která mění běh našeho života. Smíme poznat, že Bůh není krutým vládcem nebes, ale milosrdným Pánem nebe i země. Je naším Otcem, který občas zahřmí, abychom jej začali vnímat, ale vposledku nás vede na cestu života, touží, abychom žili pro jeho milosrdenství a nikoliv, abychom umírali pro náš hřích. Stáváme se jeho novým lidem, ale něco nás to přeci jen stojí. Stálo nás to krev Božího Syna, to je základ, ale také nás to stojí naše vlastní rozhodnutí tohoto Božího Syna přijmout jako Pána a následovat jeho učení. Jít za ním cestou života znamená opustit dosavadní cestu do záhuby. Znamená to uvědomovat si, kolik toho v našich životech může bránit Bohu, abychom slyšeli dobře jeho slovo a podle něj pak jednali. Znamená to poznávat, co je v nás ten starý kvas, to co nás stále stahuje, abychom na Boha nemysleli, ale jednali si stále podle svého. Měli bychom si takové věci uvědomovat, protože nás skutečně vedou k tomu, že nejsme tím novým stvořením, které svědčí svému okolí o cestě Boží milosti, ale jsme jen součástí systému, který druhé místo osvobození svazuje.

Na příběhu Ježíše a vyčištění chrámu tak poznáváme, že jako jednotlivci, ale i jako společenství, potřebujeme čas od času trochu pročistit, udělat rázný krok, abychom se probrali a neusínali na vavřínech. Doba přípravy k Velikonocům, doba postu, je dobou ideální na takovéto kroky, na rozhodnutí k zásadním změnám. Co z toho, co tak pečlivě opatrujeme skutečně potřebujeme? Co z toho, co má sloužit a být pomocí, je spíše pro nás modlou, předmětem, kterému se klaníme více než Bohu? Jsou-li takové věci, je třeba se jich zbavit, aby nebyly jen svodem pro nás, ale také pro ty, které nám Bůh svěřil, abychom jim byli svědectvím a ukazatelem k Bohu. Vždyť i naše životy jsou takovým chrámem, místem setkání člověka s Bohem. Kéž jsou tedy prosté všeho, co místo Boží svatosti ukazuje jen lidskou nenasytnost.

Pane Ježíši, vzplá jsi hněvem, když jsi viděl, jak nesvaté proniká do svatého. Tvá horlivost přinesla očistění místa setkání Boha a člověka. Prosíme dej i nám odvahu pohlédnout na své životy a oprostit je všeho, co v nich popírá tvou lásku a tvé milosrdenství.

neděle 8.března 2015

Napsal uživatel Vlastislav Stejskal
Čtvrtek, 04 Červen 2015 11:04 -

Amen.